

**RELEVANȚA TRUNCHIULUI COMUN
AL CURRICULUMULUI UNIVERSITAR ÎN REALIZAREA DISCURSULUI
EDUCAȚIONAL GLOBAL: STUDIU COMPARAT REPUBLICA MOLDOVA-USA**

**RELEVANCE OF CORE CURRICULUM
IN THE UNIVERSITY CURRICULUM IN DEVELOPING THE GLOBAL EDUCATIONAL
DISCOURSE: A COMPARATIVE STUDY REPUBLIC OF MOLDOVA - USA**

*Larisa SADOVEI, dr., conf.univ.
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

[ORCID: 0000-0002-1739-3766](https://orcid.org/0000-0002-1739-3766)

sadovei.larisa@upsc.md

*Alec ZAMA, PhD, professor of business,
Grand View University, USA*

[ORCID: 0009-0006-6523-239X](https://orcid.org/0009-0006-6523-239X)

azama@grandview.edu

CZU: 378.091.214(478+73) DOI: 10.46727/c.03-04-11-2023.p18-23

Abstract

This article presents the perspective of the global approach to education, which has emerged as a response to the ever-expanding crises. The concept of 'global educational discourse' refers to an integrated and universal approach to educational policies and practices worldwide. Through a comparative study of two curricula at the State Pedagogical University "Ion Creanga" in Chisinau and Grand View University in Des Moines, Iowa, USA, common elements in the core curriculum were established, which reinforces the idea of ensuring global educational discourse.

Key-words: curriculum, core curriculum, university, global educational discours

Perspectiva abordării globale a educației s-a constituit ca un răspuns la crizele aflate în continuă expansiune, curriculumul universitar reprezentând una din dimensiunile foarte importante în asigurarea pregătirii profesionale și pentru viața a cetățeanului de azi și de viitor. În pofida eforturilor neconținute de educare și perfecționare, s-a identificat necesitatea de a facilita educația centrată pe interdependențele globale, conceptul de „educație globală” al politicilor educaționale, având o semnificație strategică și determinativă prin funcțiile și finalitățile sale în dezvoltarea socioeconomică a țării” [1, p. 6].

Referința demersului de proiectare a curriculumului în sensul *discursului educațional global* implică identificarea unor tipare recurente într-un material vast de valorificare a dimensiunilor educației prin extinderea tehnicilor de analiză dincolo de nivelul lingvistic al discursului la nivelul proiectării și realizării alternativelor pedagogice care asigură orientările globale ale sistemului și ale procesului de învățământ. În acest context, S. Cristea aliniază soluționarea acestei probleme la propunerile de variante specifice în organizarea sistemului de învățământ și a procesului de instruire (obiective specifice-conținut-metodologie) evaluabile la diferite intervale de timp în funcție de criteriile curriculare unitare, instituite la nivel de sistem [4, p. 13]. De asemeni, sintagma „*discurs educațional global*” implică aspecte ale discursului definit ca „vorbire organizată”, „arta a comunicării pedagogice”, care constă în „adaptarea permanentă a cadrului didactic la o situație sau la un context care trebuie cunoscut și controlat pentru ca procesul de învățământ să capete șansa de a fi eficient” [11, p. 5-6]. Aceste două perspective de abordare a *discursului educațional global*, definite de nivelul proiectării și realizării alternativelor pedagogice, care asigură orientările globale ale sistemului și ale procesului de învățământ, și ajustarea continuă a cadrului didactic la diverse contexte cu scopul obținerii eficienței, determină funcțiile curriculumului universitar în realizarea discursului

educațional global, mecanism care va fi argumentat în continuare în baza studiului comparat efectuat pe baza „curriculumului scris” în două universități.

Un efort necesar pentru soluționarea problemelor în fața numeroaselor provocări ale societății actuale reprezintă structura de funcționare a acțiunii educaționale/didactice, care valorifică *modelul de analiză globală a activității de educație centrat asupra corelației subiect-obiect* și susține concordanța pedagogică a elementelor angajate în sens prioritar formativ [4, p. 48]. În acest sens, curriculumul este abordat, ca un demers de proiectare complex, care urmărește organizarea și realizarea unui *discurs educațional global* prin cele două componente ale sale: *proiectivă și operativă*. Funcția curriculumului aflat în faza de proiectare este cea de anticipare a valorilor, care urmează să fie dobândite pe parcursul „demersului educațional”, valori realizabile prin componentele teleologică și tehnologică; faza operativă, având ca rezultat activitatea concretă a profesorilor și studenților de transpunere în practica educației și a instruirii a scopurilor și obiectivelor proiectate [9, p. 12].

Curriculumul este o categorie centrală a educației contemporane. În dubla sa ipostază, de concept și aplicație, curriculumul modifică semnificativ abordările explicative și exploratorii din științele educației, precum și praxisul educațional, subliniază autorii volumului *Management curricular. Repere teoretice și aplicative, Mușata BOCOS, Vasile CHIȘ* [3].

Focalizarea pe optimizarea fenomenului educațional în plan mondial trimite la sesizarea și valorificarea rolului unui „curriculum comun”, denumit și „trunchi comun de cultură generală”, care asigură baza formării-dezvoltării personalității pe toată perioada școlarității. Această reflecție a conținutului instruirii în abordarea globală a educației este realizată de prezența „trunchiului comun/core curriculum” în curriculumul național și implică:

- stabilirea aceluiași programe de studii în învățământul general, obligatoriu ca bază a formării-dezvoltării personalității până la vârsta de 16 ani;
- prelungirea „trunchiului comun” în cultura de profil (în învățământul liceal) și de specialitate (în învățământul profesional);
- aprofundarea „trunchiului comun” la niveluri de deschidere și de integrare adecvate domeniului de studii, în primii doi ani de stadiu incluși în cadrul învățământului superior (S: Cristea [4, p. 64] .

Noțiunea de *curriculum comun* sau *core curriculum* este o „expresie metaforică” tradusă din limba franceză prin „*trunchiul comun de cultură generală*”, definind „tendința de abordare normativă a problematicii proiectării activităților de educație. „Aceasta este o noțiune globală, cu o încărcătură și deschidere metodologică, este exprimată și prin alte conotații și formule complementare, precum: *curriculum de bază, curriculum general și curriculum obligatoriu*”, subliniază [9, p. 33]. Autoarea explică semnificațiile conceptului de „core curriculum” prin acțiunile impuse de schimbările apărute în ultimele decenii în societatea contemporană, care au condus la apariția mai multor noțiuni subsidiare: *curriculum central, curriculum principal, curriculum nucleu*. Noțiunea de *curriculum-nucleu* tinde să exprime calitatea de *curriculum principal* cu o dublă semnificație: a) referire la o *temă nucleu (core-topic)*, angajată transdisciplinar sau pluridisciplinar; b) semnificație extinsă la un ansamblu de discipline studiate de toți elevii în cadrul unui ciclu curricular, integrat la nivelul unei trepte școlare.

În studiul comparat supus documentării prin evaluare de produs curricular au fost analizate planurile de învățământ la programele de studii superioare de licență, ciclul I, de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova, și

Universitatea „Grand View” din Des Moines, Statul Iowa, Statele Unite ale Americii, sinteze articulate de semnificațiile conceptului de *curriculum nucleu/core curriculum universitar*.

Cu un istoric impresionant pornit în 1896, *Universitatea „Grand View” din Des Moines*, începând cu anul 2008 obține statutul de instituție de învățământ superior de arte liberale (colegiu, numit în sistemul de învățământ american), universitate specializată în formarea profesională de licență prin realizarea cursurilor la *discipline umaniste*, accentul fiind dictat de formarea generală, academică, spre deosebire de programele de studii cu profil vocațional. „Universitățile de arte liberale se disting de alte tipuri de instituții de învățământ superior în primul rând prin programele lor de studii generaliste și dimensiunile mici”, respectiv, „dimensiunile claselor sunt mult mai mici la universitățile de arte liberale, decât la universitățile standard, iar facultățile se concentrează mai degrabă pe predare decât pe cercetare” https://en.wikipedia.org/wiki/Liberal_arts_college [8]. În anul de studii 2023-2024 la această universitate sunt înscriși pentru studii 1800 de studenți la 40 de programe de studii în domeniile de afaceri, asistență medicală, educație, biologie, arte, kinesiologie, pentru studiile recunoscute de volumul de 124 credite la absolvirea programului. Universitatea este acreditată pentru realizarea a 8 programe de master, de diferit volum de credite și formare, un avantaj ce susține performanța universității este practicarea a 25 de programe de dezvoltare a performanțelor sportive pentru bărbați și femei, activități realizate în sincronizare cu programe de afaceri și management. Istoricul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” datează din 1940, supus nenumăratelor transformări și reorganizări, astăzi, universitatea întrunește 8 facultăți, lărgindu-și considerabil profilul de pregătire a profesorilor școlari la 207 programe de studii superioare de licență și master pentru 6500 de studenți. Începând cu anul 1993, a fost acreditată pentru organizarea studiilor post universitare de doctorat (mai multe detalii despre identitatea, valorile, misiunea și viziunea universității pot fi consultate la adresa web <https://upsc.md/universitate/>).

Integrarea dimensiunii istorice în analiza perspectivei de realizare a discursului educațional global prin studiul comparat al componentei *core curriculum* în planurile de învățământ din cadrul a două universități, subscris înțelegerii curriculumului, „ca reprezentare simbolică, care se referă la acele practici instituționale și discursive, structuri, imagini și experiențe, identificate și analizate în diverse moduri: politic, rasial, autobiografic, fenomenologic, teoretic, în termeni de gen sau deconstrucție”, afirmație susținută de cercetătorii bucureșteni D. Potolea și I. Negreț-Dobridor (p. 129). „Extinderea și aprofundarea studierii teoretice a curriculumului cu premisele și instrumentele recomandate, nu poate fi decât o întreprindere benefică” susțin autorii, „dacă ea se soldează cu noi câștiguri cognitive” (idem, p. 129). Compararea a două sau mai multe obiecte de cercetare conduce la emiterea concluziilor prin evidențierea avantajelor și dezavantajelor obiectelor comparate, trăsăturilor distinctive, comune și diferențelor, folosind metoda de analiză a cunoașterii. În studiul nostru ne vom baza pe o astfel de metodă de cercetare, sincronizată cu metoda studiului documentelor curriculare prin sistemul de difuzare automată a informațiilor din sursele digitale documentate pe paginile web a instituțiilor.

O primă concluzie dedusă din detalierea viziunii la nivelul actelor normative reglatorii este consemnată de *principiul autonomiei universitare*, prevedere stabilită în Declarația de la Lisabona a Asociației Universităților Europene (2007) pentru autonomia academică – libertatea și responsabilitatea universității de a dezvolta programe proprii de studii, definirea structurii și a conținutului curriculumului universitar, responsabilitatea asigurării calității acestor programe

[6, p. 7]. Studiul comparat al curriculumului universităților supuse analizei evidențiază aspectul dirijat parțial de Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova, stabilind „cerințele de bază pentru elaborarea, revizuirea și modificarea Planurilor de învățământ dezvoltate de către instituția de învățământ superior” în documentul normativ cu titlul de „Plan-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate” [10]. Un astfel de act normativ-reglator pentru toate programele de studii în SUA este elaborat de către universități, asigurând discreția construcției profilului identitar și al propriei viziuni asupra performanței studiilor în vederea acreditării pe arena internațională. Asume modul de repartizare a unităților de curs/modulelor pe semestre de studii în planul de învățământ conform componentei formative (*a. fundamentale – cod F; b. de specialitate – cod S; c. de însușire a cunoștințelor, abilităților și competențelor generale – cod G și d. de orientare socio-umană – cod U*) reprezintă elementele *curriculumului nucleu*, desemnate pentru organizarea ansamblului de rezultate educaționale dorite și al experiențelor de învățare recunoscute în cazul promovării mobilității studenților la nivel național și internațional.

Concluzia doua, susținută de condițiile obligatorii de realizare a componentei formative prin introducerea în planurile de învățământ a unităților de curs *privind însușirea cunoștințelor, abilităților și competențelor generale (Cod G) și de orientare socio-umană (Cod U)*, prezintă un disconfort al obligativității instituțiilor cu profil tehnic, medical și artistic, fapt demonstrat de nemulțumirile înregistrate în răspunsurile la sondajele realizate de către studenți și cadrele didactice de specialitate. Constatarea remarcată din studiul comparat al celor două universități, facilitează accesul la descifrarea concepției atribuite noțiunii de *core curriculum*, indiferent de țară sau domeniu de studii. Această categorie de curriculum este obligatorie în oricare program de studii din toate țările, asigurând dezvoltarea competențelor de specialitate și a cunoștințelor fundamentale simultan cu „formarea deprinderilor de a învăța, a cerceta, a analiza, a expune și a comunica efectiv oral și în scris, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale, atât în domeniul de pregătire profesională, cât și în contexte culturale diverse; dar și formarea unui orizont larg de cultură (juridică, filozofică, politologică, sociologică, psihologică, economică etc.), care i-ar permite viitorului specialist să își asume responsabilități într-o societate liberă și să se adapteze operativ și eficient la modificările produse în societate” [10, p. 4].

Discordanța de viziune atrage atenția asupra nevoii de cercetare a câmpului problematic al curriculumului nucleu, acesta fiind adoptat și perfecționat în funcție de cerințele socio-economice și culturale ale țării, dezvoltând diferite variante de construcții curriculare care urmăresc diferențierea și diversificarea procesului de studii.

Examinarea propunerilor lansate în Planul-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I) de master (ciclul II) și integrate din Republica Moldova determină autorii (echipele de autori) Planului de învățământ pentru includerea unităților de curs stabilite ca obligatorii:

- un curs de limbă străină de circulație internațională cu aplicare în domeniul de formare profesională, oferit începând cu anul I de studii;
- un curs de tehnologii de comunicare informațională, care va include modulele: Cultura informațională, Tehnologii informaționale, Utilizarea tehnologiilor informaționale în domeniul de formare profesională, Noi softuri și riscuri de utilizare IT în domeniul de formare, Tehnici de comunicare bazate pe utilizarea IT etc.;
- un curs separat de Etică și cultură profesională;
- un curs de Management educațional pentru studenții din domeniul Științe ale educației.

Un Plan de învățământ elaborat la Universitatea „Grand View” din Des Moines, de asemeni include un ansamblu de unități de curs propuse studenților pentru alegere, antrenând o flexibilitate destul de mare. Din cele 6 categorii puse la dispoziție în Planul de învățământ, prioritară devine acumularea de credite din multitudinea unităților de curs generate. De exemplu la categoria C „Quant reasoning”, studenții e necesar sa acumuleze creditele de la un singur curs din 12 opțiuni puse la dispoziție. O categorie obligatorie pentru studenții de licență la Universitatea de Arte liberale este „Natural World domain”, domeniu al științelor exacte alcătuit din 2 unități de curs, fără posibilitatea de opțiune: 1) General Biology 1; 2) Organic Biochemistry.

Universitatea selectată pentru studiul comparativ din acest articol este una de relevanță, având în vedere perspectivele curriculumului universitar, ancorate în principii umaniste, de aplicație socială. Adaptarea artelor liberale la noile medii educaționale nu s-a dovedit întotdeauna o sarcină simplă. Relevanța curriculumului universitar este crucială pentru a pregăti studenții într-un mod care să le ofere abilitățile și cunoștințele necesare pentru a se adapta și a prospera într-un mediu în continuă schimbare, iar diversitatea în ofertele educaționale poate acoperi nevoile diferite ale studenților și poate spori relevanța învățământului superior.

Abordarea globală a educației poate include diverse metode și strategii, cum ar fi proiecte colaborative între universități din diferite țări, utilizarea tehnologiei pentru a conecta studenții cu resurse și experiențe din întreaga lume, precum și integrarea subiectelor globale în curriculumul național. Această abordare nu se limitează doar la înțelegerea problemelor globale, ci încurajează și acțiuni concrete pentru a contribui la rezolvarea acestora.

Prin discursul educațional global, se urmărește promovarea accesului la educație de calitate pentru toți, indiferent de originea socială, economică sau geografică. Aceasta include discuții despre politicile educaționale, standardele de învățământ, metodele de predare și evaluare, resursele educaționale disponibile și alte aspecte relevante ale sistemelor de învățământ la nivel mondial. Prin intermediul acestui discurs, se încearcă abordarea unor provocări majore cu care se confruntă educația la nivel global, cum ar fi accesul inegal la educație, calitatea educației, relevanța curriculumului pentru nevoile viitoare ale pieței muncii, tehnologiile educaționale și multe altele. Importanța discursului educațional global constă în crearea unei platforme comune unde toate țările și părțile interesate pot împărtăși bune practici, să identifice problemele și să găsească soluții comune pentru a asigura că educația este accesibilă, echitabilă și eficientă pentru toți elevii din întreaga lume.

Bibliografie

1. AMARIEI, M., BÜKER, G., CASTANHEIRA, A. ET AL. Global how - Facilitarea educatiei globale. Manualul formatorului. <https://www.edu.ro/sites/default/files/Global%20how%20-%20Facilitarea%20educatiei%20globale.pdf>
2. BECKER, J. What a Liberal Arts Education is...and is Not. <https://www.bard.edu/wwwmedia/files/6366602/1/Jonathan%20Becker%20What%20a%20Liberal%20Arts%20Education%20is%20and%20is%20Not.pdf>
3. BOCOS, M., CHIȘ, V. Management curricular. Repere teoretice si aplicative, Editura:Paralela 45. 2014. 384p. ISBN: 9789734716296.
4. CRISTEA S. Dicționar de termeni pedagogici. Editura Didactică și Pedagogică, R.A-București, 1998. 473 p. ISBN 973-30-5130-6

5. Elementary Education. Grand View Degree Awarded: Bachelor of Arts
<https://www.grandview.edu/filesimages/PDF/Academics/Education/DMAcc%20Elementary%20Ed%20Pathway.pdf>
6. GHERȘTEGA, T. Managementul curriculumului universitar în contextul autonomiei instituționale, Chișinău: Științe ale educației. 2018 ISBN 978-9975-48-139-7.
7. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău <https://upsc.md/universitate/>
8. Liberal arts college https://en.wikipedia.org/wiki/Liberal_arts_college
9. PAPUC, L. Epistemologia și praxiologia curriculumului pedagogic universitar. Chișinău: F.E.P Tipografia Centrală, 2005. 207 p. ISBN: 978-9975-78-454-2
10. Planul-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate. Anexă la Ordinul nr. _120 din_10.02.2020
11. STANTON, N. Comunicarea. București: Ed.: Știința și Tehnica, 1995.315 p. ISBN: 973-96937-9-2

PEDAGOGICAL SCIENCE IN UKRAINE: NATIONAL TRADITIONS, SYSTEM OF FUNCTIONING, TRENDS OF DEVELOPMENT

*Vitalii KOTSUR, Rector, profesor universitar, doctor habilitat,
Universitatea „Hryhorii Skovoroda” Pereiaslav, Ucraina,*

E-mail: kotsurv@ukr.net

ORCID: 0000-0001-6647-7678

CZU: 37.01(477)

Abstract: The historical evolution of pedagogical thought in Ukraine is traced, uncovering the national traditions in the development of the scientific and pedagogical sphere. An analysis of the system of functioning of pedagogical science in Ukraine from the late 20th to the early 21st century is conducted. The perspectives for the further development of pedagogical science in Ukraine are outlined within the context of European and global integration processes.

STRATEGIES OF EFFECTIVE INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS: APPROACHES AND PERSPECTIVES

Oksana KOVTUN

*Vice-Rector for International Relations and Project Activities, Associate professor of
Department of Economics in Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav*

kovtunok@ukr.net

ORCID: 0000-0002-9516-8628

CZU: 378.01

The topic is highly relevant in the context of contemporary trends in higher education. Key approaches to the development and implementation of internationalization strategies, which are crucial for enhancing the competitiveness of educational institutions in the global educational environment are revealed. Within this topic, the current challenges faced by higher educational institutions in the process of internationalization are discussed, alongside highlighting the development prospects that are opening up for universities in a rapidly changing world. Issues related to the development of international partnerships, the utilization of innovative technologies, and the assessment of the effectiveness of implemented strategies are all addressed. The results of research and practical experiences in the field of higher education internationalization will contribute to strengthening the positions of educational institutions in the global educational landscape.